

Retten i Aalborgs DOM - 18. marts 2022 - 12-5492/2021 - 5100-89110-00048-20

Anklagemyndigheden mod *Tiltalte I/S*, cvr-nummer ...

Anklageskrift er modtaget den 22. juli 2021.

Tiltalte I/S er tiltalt for overtrædelse af:

1.

Tiltalte I/S:

dyreværnslovens § 28, stk. 3, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. stk. 9 og stk. 11, jf. § 1 og 2 (nu dyrevelfærdslovens § 58, stk. 3, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. stk. 12 og 13, jf. § 2 og § 3) samt bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 1, nr. 1 jf. stk. 2 (nu bekendtgørelse nr. 26. af 13. januar 2020 § 37, stk. 1, nr. 1 og nr. 6, jf. stk. 3) jf. rådets forordning nr. 1/2005 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter mv. artikel 3, litra b og artikel 8, stk. 1, jf. bilag 1, kapitel 1, pkt. 1 og pkt. 2,

ved den 9. september 2019 og i tiden forud herfor i forbindelse med udøvelse af erhverv som besætnings-ejer af besætningen med CHR ... beliggende *Adresse1* at have udsat et slagtesvin for groft uforsvarligt behandling med karakter af mishandling, idet slagtesvinet havde gået i besætningen igennem flere uger med et betændt sår i højre side af ansigtet, dækkende højre øje og huden omkring øjet, uden at dyret var givet en passende behandling, herunder tilset af dyrlæge eller aflivet ligesom slagtesvinet den 9. september 2019 blev transporteret fra besætningen til slagteriet ... , *Adresse2*, selvom dyret grundet lidelsen ikke var transportegnet, alt hvorved dyret ikke blev behandlet omsorgsfuldt og udsat for højeste grad af lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

2.

Udgået

3.

Udgået

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bødestraf.

Tiltalte *Tiltalte I/S* har nægtet sig skyldig.

Sagens oplysninger

Tiltalte I/S ved *Vidne1* har forklaret, at *Tiltalte I/S* beskæftiger sig med svineproduktion på adresserne *Adresse1* og *Adresse2*. Han deltager selv i driften på begge ejendomme. Derudover er der 8 ansatte. De producerer omkring 30.000 grise til slagtning om året. I 2019 var det omkring 6.500.

Han havde ikke på noget tidspunkt forud for den 9. september 2019 bemærket den gris, tiltalen vedrører. I givet fald ville den være blevet aflivet. Det er normal procedure, hvis en gris får et sår i øjet. Det forsøger man i modsætning til andre sår normalt ikke at behandle.

Han har tænkt meget over, hvorfor de ikke har opdaget grisen. De tilser dyrene dagligt, og han ser selv samtlige grise mindst en gang om ugen. Der er stort fokus på at spotte syge og tilskadekommende dyr. De har ingen interesse overhovedet i at sende en syg gris til slagtning. Heller ikke dyrlægen har bemærket grisen. Han kan ikke finde anden forklaring end, at den må have vendt det raske øje ud mod dem, når de har foretaget inspektion bl.a. i forbindelse med fodring. Det giver god mening, da grisen var blind på det syge øje.

Den 9. september 2019 mødte han og en anden ansat ind 1,5 time før, transporten kom for at hente grisene. De drev dyrene ud til udleveringsgangene. Chaufføren går aldrig ind i stalden. Han tager først over, når grisene kommer ud på rampen i hold af 20-25 styk. Der var ikke nogen af dem, der bemærkede den syge gris.

Adspurgt af forsvareren har *Vidne1* forklaret, at han været selvstændig landmand i 14 år. Han har været med til at levere grise til slagtning, siden han var 16 år. Det er forældrenes landbrug, han har drevet videre. De har en fast dyrlæge, som kommer på besøg hver 5. uge og i den forbindelse udarbejder en besøgsjournal. Hvis dyrlægen således ser et dyr, der ikke er rask, noterer han det i besøgsjournalen. Som det fremgår af journalen, blev der ikke noteret noget vedrørende nærværende gris.

Embedsdyrlæge Vidne2 har som vidne forklaret, at hun den 9. september 2019 var ansat som timelønnet ved slagterikontrollen. Det var således hende, der synede grisene, da de ankom. Hun stod nedenfor rampen og kunne se grisene komme ud af vognen. Det første, der fangede hendes opmærksomhed, var en gris, der skreg på en måde, som sagde hende, at den havde ondt. Hun gik ind blandt flokken og bemærkede en gris, der var trukket ud til siden, hvor der ikke var så stort flow. Det gør en gris, der oplever smerte ved bevægelse, herunder berøring fra de andre grise. Den havde synlig rødme ved højre øje. Chaufføren, *Vidne3*, kom hen til hende, fordi han havde hørt samme lyd. Da han så grisen, sagde han med det samme, "den havde jeg ikke set". Det virkede meget oprigtigt.

Grisen blev taget til side, observeret, mærket med ... og aflivet, hvorefter den blev undersøgt yderligere. Hun havde ikke, ud over observationen af den levende gris, mere med den at gøre. Normalt vil en gris være nysgerrig og undersøgende, når den kommer til et nyt sted. Denne gris lagde sig imidlertid med det samme

ned og blev liggende. Det er ikke normal adfærd. Hun var henne ved grisen for at undersøge den. Hun var meget forsigtig. Det var tydeligt, at den havde ondt. Den skar tænder, hvilket også er et tegn på smerte.

Forevist fotomappe bilag 1-7, har vidnet forklaret til foto 1, at det var sådan grisen så ud, da den gik fra last-bilen. En gris' ørestilling er normal oprejst, mens en gris i smerte har bøjet/nedadhængende ørestilling. Hun konstaterede, at grisen var blind på det højre øje. Til foto 2 og foto 3 forklarede vidnet, at hun vurderede, at grisens sår var opstået inden transporten. Grisen var derfor ikke egnet til transport. Den var blevet udsat for unødvendig smerte og lidelse både i stalden og ved at blive transporteret. Den burde have været sat i behandling. Til foto 4 har vidnet forklaret, at øjeæblet ses at være faldet ind, og der er en forhøjet krans om øjet. Øjeæblet var således et stort sår. Det er ikke en skade, der opstår spontant. Den har udviklet sig over i hvert fald en uge. Hun har i sin rapport konkluderet, at der har været tale om grov uforsvarlig behandling af grisen, og det står hun ved.

Adspurg af forsvareren har vidnet forklaret, at det var den unormale skriglyd, som i første omgang gjorde, at hun blev opmærksom på grisen. Den skildte sig ikke umiddelbart ud og var således af normal størrelse og huld. Det var hendes vurdering, at grisen skulle have været aflivet i besætningen.

Embedsdyrlæge Vidne4 har som vidne forklaret, at hun var og fortsat er ansat ved kødkontrollen hos *Firma1 i By1*. Den 9. september 2019 foretog hun synet af grisen, efter den blev aflivet. Hun skulle undersøge, om grisen var egnet til slagtning. Syge slagtesvin bliver mærket som syge.

Foreholdt bilag 1-6, side 4 har vidnet vedstået og tilsluttet sig det, der er anført i rapporten, som de har været flere om at udarbejde.

Med hensyn til dannelse af arvæv, kan man generelt sige, at det opstår efter ca. 6 dage og herefter vokser med 0,5 mm. pr. dag. På den måde kan man sige noget om, hvor gammelt et sår er. Hvis det skal vurderes mere præcist, sender man præparatet til undersøgelse i København. Det er sket i denne sag.

Vidne3 har forklaret, at han ikke kan huske noget fra episoden, heller ikke den omhandlede transport. Han hørte først om, at der var et problem 1½ år efter, transporten fandt sted.

Af Miljø- og Fødevarerministeriets anmeldelse af 4. marts 2020 bilag 1-6 fremgår:

” ...

Ved den kliniske undersøgelse af det levende dyr kunne det konstateres, at dyret havde et betændt sår på ca. 5 x 7 cm i højre side af ansigtet, jf. bilag 2, fotos nr. 3, 4 og 6. Såret involverede højre øje og huden omkring øjet, jf. bilag 2, foto nr. 5. Dyret var blind på højre øje og kunne derfor ikke orientere sig fra den side, jf. bilag 6. Endvidere kunne det konstateres, at dyret var om ved berøring af både højre og venstre side af hovedet og forsøgte at skubbe undersøgerens hånd væk og bide ud efter den, hvormed den udviste tydelige tegn på ubehag. Temperaturen på dyret blev målt til 37,4 grader celsius, hvilket er 0,6 grad under normal temperatur.

Dyret blev aflivet ca. kl. 09:15, efterfølgende opmærket (...), og blev sendt til slagtemæssig behandling for yderligere undersøgelse og fotodokumentation i EK (efterkontrollen).

Ved kontrol efter slagtning kunne det konstateres, at dyret havde udbredt nedbrydning af muskulturen (muskeldegeneration) i de store muskelgrupper i kroppen, hvilket kan være tegn på, at dyret har været stresspåvirket under transporten. Der fandtes endvidere kronisk led betændelse i begge forben, derforuden var dyret blegt, hvorfor dyret blev kasseret, jf. bilag 4.

Det afskårne præparat viste at sårets arvævsdannelse efter slagtemæssig behandling målte ca. 5 mm. Det vurderes hermed, at lidelsen har haft en varighed af ikke under 2 uger, idet arvævsdannelse først dannes efter ca. 6 dage og efterfølgende øges den med op til ca. 0,5mm pr./dag (afhængig af væv og placering).

Ud fra disse fund er det undertegnede embedsdyrlæges vurdering, at dyret havde en igangværende smertefuld patologisk proces i form af et alvorligt åbent og inficeret sår i og omkring øjet på højre side, hvor kun rester af øjet kunne konstateres i centrum af det der var tilbage. Lidelsen havde hermed forårsaget, at dyret var blevet blind på det højre øje.

Lidelsen vurderes at have været forbundet med smerter, specielt når højre side af hovedet blev berørt eller skubbet til af andre dyr, eller når dyret stødte mod inventaret pga. dårlig orienteringssans m.m.

Dyret vurderes til ikke at have været egnet til transport. Dyret vurderes heller ikke at være egnet til transport under ekstra hensyn (adskilt fra øvrige dyr og med ekstra tykt lag strøelse).

Ved at transportere dyret i denne tilstand, vurderes det, at man har udsat dyret for uforsvarlig behandling.

Der er afskåret præparater fra dyret, bestående af hele hovedet delt i to, med tilhørende leverandør nr. ... og sygemærket ... jf. bilag 2, foto nr. 8.
..."

Af Institut for Veterinær- og Husdyrvidenskabs udtalelse af 19. maj 2020 bilag 1-9 fremgår:

"...

Sektion for Patologi modtog den 6. maj 2020 et præparat fra et slagtesvin til patoanatomisk undersøgelse. Præparatet var pakket i to plastikposer og var frossen og slagtemæssigt behandlet ved modtagelsen. Præparatet omfattede et hoved afskåret foran nakkehvirvlerne i sammenhæng med to hudstykker på højre og venstre side af hovedet nåletatoveret med henholdsvis nr. "... tre gange samt et utydeligt nummer og nr. "...". Vedlagt var en seddel mærket "9/ 9-19, Dyreværn - øje, lev ..., .../...". Præparatet blev optøet og obduceret den 7. maj 2020.

Ved modtagelsen var hovedet sagittalt gennemskåret lidt til højre for midtplanet og hang kun sammen i det yderste af underkæben. Begge ører var skåret af ved ørebasis, og der var lavet et indsnit i

hud og muskel bag mandibelgrenen i højre side. Der fandtes et skudhul midt i panden. Hudstykket på højre og venstre side af hovedet målte ca. 90 x 20 cm. Hovedet målte ca. 31 x 24 cm.

Ved inspektion af præparatet fandtes en ulceration omkring højre øje i hele øjets omkreds inkluderende både øvre og nedre øjenlåg. Ulcerationen målte ca. 5 x 4,5 cm. Ved modtagelsen var der gjort flere indsnit i ulcerationen. Under ulcerationen fandtes granulationsvæv med en tykkelse på op til ca. 0,1 cm og nydannet bindevæv med en tykkelse på op til ca. 0,5 cm. Der fandtes fibrosering af hele øjenæblet, og øjets normale strukturer kunne ikke erkendes.

Efter gennemsavning på tværs af højre øjenområde fandtes fibrosering af øjeæblet og synsnerven (n. opticus) med et omfang på ca. 4 x 2 x 2 cm. Bindevævet var belagt med granulationsvæv med en tykkelse på op til ca. 0,2-0,3 cm.

På baggrund af ovenstående fund kan det konkluderes, at højre øjenområde er sæde for en kronisk ulceration i huden omkring øjet samt fibrosering af øjeæblet og synsnerven.

Baseret på mængden af granulationsvæv og bindevæv vurderes forandringerne at have en alder på flere uger.

..."

Af Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse af 1. februar 2021 bilag 1-11 fremgår:

"...

Rådet skal udtale:

Spørgsmål 1:

Om besætningsejer *Tiltalte I/S* eller dennes ansatte, ved at lade dyret gå i besætningen igennem flere uger med beskrevne lidelse derved har undladt at behandle dyret omsorgsfuldt samt undladt at beskytte dyret bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe og i bekræftende fald finder rådet da, at der er tale om uforsvarligt eller groft uforsvarligt behandling af dyret?

Svar ad 1:

Af anmeldelse af 4. marts 2020 fremgår følgende:

...

Det fremgår af sagsoplysningerne, at svinet ikke var transporteret separat fra andre svin.

Materiale fra svinet blev sendt til patoanatomisk undersøgelse på Sektion for Patologi, Institut for Veterinær og Husdyrvidenskab, KU-SUND, der fandt følgende:

...

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Med udgangspunkt i svinets tilstand ved aflæsningen på slagteriet, finder Rådet, at svinets tilstand ved de daglige tilsyn har været tydelig og let erkendelig, og at dets situation på et langt tidligere tidspunkt skulle have været afhjulpet. Dette ville bedst være sket ved, at svinet, da tilstanden opstod, var blevet isoleret i en korrekt indrettet sygesti, tilset af en dyrlæge og adækvat behandlet eller aflivet, for lidelsen fik det beskrevne omfang.

Lægges ovennævnte, de påviste læsioner, tidsforløbet samt sagens akter i øvrigt til grund, finder Rådet, at svinet under opholdet i besætningen har været udsat for den højeste grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom det ikke har været behandlet omsorgsfuldt eller passeret under hensyntagen til dets fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Rådet finder, at svinet har været udsat for groft uforsvarlig behandling med karakter af mishandling, dyreværnslovens §§ 1 og 2.

...

Svar ad 2:

Lægges svar ad 1 til grund, finder Rådet, at svinet ikke var egnet til transport. Under læsningen og transporten har det været udsat for puff og stød fra de andre svin samt mod vognens inventar.

Svinet har været udsat for mindst en høj grad af smerte, lidelse, angst og væsentlig ulempe. Rådet finder, at svinet under læsningen og transporten mindst har været udsat for groft uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

..."

Rettens begrundelse og afgørelse

Det må efter forklaringen afgivet af vidnerne, *Vidne2* og *Vidne4*, sammenholdt med oplysningerne i anmeldelsesrapporten lægges til grund, at svinet, da det ankom til slagteriet, havde et betændt sår i og omkring højre øje. Efter indholdet af udtalelsen fra Københavns Universitet, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, må det videre lægges til grund, at såret havde en alder på flere uger. Endelig må det efter udtalelsen fra Det Veterinære Sundhedsråd lægges til grund, at såret havde været tydelig og let erkendelig ved de daglige tilsyn. På denne baggrund finder retten, at tiltalte ved ikke at have opdaget svinets tilstand og reageret herpå har handlet uagtsomt. Herefter, og da det efter udtalelsen fra Det Veterinære Sundhedsråd må lægges til grund, at svinet i besætningen har været udsat for groft uforsvarlig behandling med karakter af mishandling, og under læsningen og transporten mindst har været udsat for groft uforsvarlig behandling, finder retten det bevist, at tiltalte i dette omfang er skyldig i overensstemmelse med den rejste tiltale.

Straffen til *Tiltalte* fastsættes til en bøde på 45.000 kr., jf. dyreværnslovens § 28, stk. 3, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. stk. 9 og stk. 11, jf. § 1 og 2 (nu dyrevelfærdslovens § 58, stk. 3, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. stk. 12 og 13, jf. § 2 og § 3) samt bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 1, nr. 1 jf. stk. 2 (nu bekendtgørelse nr. 26 af 13. januar 2020 § 37, stk. 1, nr. 1 og nr. 6, jf. stk. 3) jf. rådets forordning nr. 1/2005 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter mv. artikel 3, litra b og artikel 8, stk. 1, jf. bilag 1, kapitel 1, pkt. 1 og pkt. 2.

Retten har lagt vægt på forholdets karakter, herunder at tilstanden har været til stede både i stalden og under transporten. Retten har ikke fundet grundlag for at nedsætte bøden som følge af lang sagsbehandlings-tid.

Thi kendes for ret:

Tiltalte I/S skal betale en bøde på 45.000 kr.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

.....

Vestre Landsrets 5. afdelings DOM - 14. oktober 2022 - S-0724-22

(dommerne Henrik Estrup, Thomas Tordal-Mortensen og Freja Sine Thorsboe (kst.)) i ankesag

Anklagemyndigheden mod *Tiltalte I/S*, (advokat Anja Velbæk Mouridsen, Risskov)

Retten i Aalborg har den 18. marts 2022 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 12-5492/2021).

Påstande

Tiltalte I/S har påstået frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået skærpeelse.

Forklaringer

Vidne1 og *Vidne2* (tidligere "*Vidne2 [ændret navn]*") har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans.

Vidne1 har supplerende forklaret, at han eller hans medarbejdere hver dag går gennem gangene i staldene og ser på dyrene. De kan dog ikke se et dyr 360 grader rundt. Hvis der er en gris, der har det dårligt, vil de typisk opdage det i forbindelse med fodringen, hvor grisene kommer op at stå med fronten ud mod gangene. Det er fysisk meget svært at se en gris som den i sagen. Han tror, at grisen i forbindelse med, at den skulle transporteres til slagteriet, blev stresset, fordi den blev blandet med fremmede grise, og at det er derfor, at den har skreget. Han synes, det er let at komme med en påstand om, at skaden var tydelig.

Han kan ikke huske, hvad han forklarede til politiet den 17. februar 2021, men det er uheldigt, at grisen blev overset.

Han vil registrere, hvis en gris skriger. Han mener derfor ikke, at grisen har skreget, mens den var i besætningen.

Han har for nyligt haft kontrolbesøg, hvor staldene mv. blev gennemgået. Kontrollen var glade for det, som den så, og gav udtryk for, at flere besætninger burde se sådan ud. Han har haft minimum tre kontrolbesøg siden den transport, som sagen angår.

Vidne2 har supplerende forklaret, at hun også ville have opdaget grisen, selvom den ikke havde skreget. Grisen havde således en adfærd, som hun ville have reageret på, ligesom hun også ville have reageret på grisens ørestilling. Skriglyden var imidlertid det første, hun hørte.

Det er hendes opfattelse, at grisen også havde den adfærd, inden den blev transporteret, men hun kan godt forestille sig, at den ville have gemt sig i flokken. I stalden vil grisen prøve at "finde sin vej i det" og fortsat tage føde til sig mv. Den vil dog stadig have haft en adfærd, hvor den bl.a. har trukket sig ud i siden, og hvor ørestillingen har været anderledes. Den har formentlig puttet sig lidt i stalden. Transporten vil altid forværre en smertefuld lidelse.

Landsrettens begrundelse og resultat

Landsretten tiltræder, at det på baggrund af oplysningerne i sagen er bevist, at grisen havde et betændt sår i og omkring højre øje som anført i tiltalen, og at såret havde været tydeligt og let erkendeligt ved det daglige tilsyn, herunder da grisen blev sendt til slagteriet. Det tiltrædes derfor, at de ansvarlige for det tiltalte interessentskab har handlet uagtsomt, idet såret burde have været opdaget, ligesom der burde have været reageret herpå.

Forholdet må betragtes som grovere uforsvarlig behandling af grisen efter dyrevelfærdslovens § 58, stk. 2 (den dagældende dyreværnslovs § 28, stk. 2), jf. herved indholdet af Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse.

Forholdet er af Det Veterinære Sundhedsråd også beskrevet som havende karakter af mishandling.

Landsretten lægger efter *Vidne1s* forklaring til grund, at grisen i stalden ikke har skreget på samme måde som i forbindelse med aflæsningen ved slagteriet. Efter embedsdyrlæge *Vidne2s* forklaring lægges det til grund, at grisen var af normal størrelse og huld. På den baggrund finder landsretten, at der uanset udtalelsen fra Det Veterinære Sundhedsråd er en rimelig tvivl om, hvorvidt forholdet kan karakteriseres som mishandling, der, når tiltalte ikke er en juridisk person, straffes med frihedsstraf. Landsretten finder på denne baggrund efter en konkret vurdering, at der ikke er ført det til domfældelse i en straffesag tilstrækkelige bevis for, at tiltalte også er skyldig i overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 3.

Straffen fastsættes efter forholdets karakter og i medfør af de bestemmelser, som byretten har anført, bortset fra dyrevelfærdslovens § 58, stk. 3, til en bøde på 25.000 kr.

Med de anførte ændringer stadfæster landsretten dommen.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom stadfæstes med den ændring at bøden fastsættes til 25.000 kr.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsretten.